

Πράσινη Ανάπτυξη

ΜΑΡΤΙΟΣ 2009 | ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Ανάπτυξη για τον άνθρωπο
βασισμένη στην πράσινη οικονομία

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, οφείλουμε να υιοθετήσουμε ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης για τη χώρα. Ένα πρότυπο ανάπτυξης που υπηρετεί τον άνθρωπο και τις πραγματικές του ανάγκες. Εμείς στο Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα, θέτουμε ως πρώτη προτεραιότητα, αλλά και υποχρέωσή μας να οδηγήσουμε τη χώρα με ασφάλεια μέσα από τις προκλήσεις του 21ου αιώνα και να εξασφαλίσουμε σε κάθε Έλληνα και Ελληνίδα καλύτερες συνθήκες ζωής και δημιουργίας.

Σήμερα, που η ελεύθερη αγορά έχει δείξει τα όριά της, οφείλουμε να υιοθετήσουμε ένα πρότυπο ανάπτυξης, το οποίο θα ανασυγκροτεί την παραγωγική βάση της χώρας, θα δημιουργεί και θα κατανέμει δίκαια τον πλούτο, προστατεύοντας το περιβάλλον και τις συνθήκες διαβίωσης μας. Ένα πρότυπο, που θα δημιουργήσει υψηλής ποιότητας θέσεις εργασίας.

Η Ελλάδα βιώνει μια πρωτοφανή οικονομική, κοινωνική και πολιτική κρίση. Η διακυβέρνηση της ΝΔ χωρίς πρόγραμμα και σχέδιο εξόδου από την κρίση, έχει γυρίσει τη χώρα πίσω, έχει αφήσει τους πολίτες απροστάτευτους, την κοινωνία ανοχύρωτη και την οικονομία στην τύχη της. Σήμερα, χρειάζεται αλλαγή κυβέρνησης, αλλαγή πορείας. Το ΠΑΣΟΚ δεσμεύεται να εφαρμόσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εξόδου από την κρίση. Το σχέδιο του ΠΑΣΟΚ έχει πέντε εθνικούς στόχους.

- Ελληνική φωνή παντού και με αξιώσεις
- Πράσινη Ανάπτυξη
- Παιδεία και Πολιτισμός
- Κράτος πρόνοιας
- Παραγωγικό ευνομούμενο κράτος

Στη νέα αυτή πορεία, η πράσινη ανάπτυξη θα έχει καθοριστικό ρόλο.

Στις σημερινές συνθήκες κρίσης, είναι πλέον αδιαμφισβήτητο ότι το πρότυπο ανάπτυξης που υιοθετήσαμε τις τελευταίες δεκαετίες προκαλεί τεράστιο κόστος, βαθαίνει τις παλιές ανισότητες και δημιουργεί νέες. Οι αλληπάλληλες κρίσεις – επισιτιστική, ενεργειακή, χρηματοπιστωτική και τώρα στη χώρα μας και κοινωνική – εντείνονται και απειλούν με ανεργία και επιδείνωση της φτώχειας. Παράλληλα εξελίσσεται και η περιβαλλοντική κρίση. Οι κίνδυνοι είναι τεράστιοι, πιθανόν μη αναστρέψιμοι και θα επηρεάσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα την ευημερία μας. Η αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής κρίσης μπορεί να αποτελέσει διέξοδο και από την κοινωνικοοικονομική κρίση.

Το αποτέλεσμα των νεοφιλελεύθερων πολιτικών ήταν μια επισφαλής και, σε πραγματικούς όρους, συνεχώς συρρικνούμενη ανάπτυξη, η υπονόμηση των εργασιακών δικαιωμάτων και του κοινωνικού κράτους, η απαξίωση κάθε ελεγκτικού μηχανισμού της αγοράς, η εκποίηση του δημόσιου πλούτου και η καταστροφή του περιβάλλοντος. Μέσα σε συνθήκες πλασματικής ανάπτυξης, βασισμένης στον υπερδανεισμό των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, τεράστια ποσά εγκλωβίστηκαν σε αντιπαραγωγικές επενδύσεις, που δεν προώθησαν ούτε τη διεύρυνση του παραγωγικού ιστού, ούτε τη μεταφορά τεχνογνωσίας. Στην καρδιά αυτού του συστήματος αναπτύχθηκε ένα ιδιότυπο πελαταιακό πρότυπο, το οποίο, σε συνθήκες γενικευμένης ανομίας υπηρετεί μικρές ομάδες συμφερόντων, διαλύοντας τον κοινωνικό ιστό και τη σχέση πολίτη-κράτους. Είναι προφανές ότι η απάντηση σε αυτό το σύστημα δεν μπορεί πια να προκύψει από απλές παρεμβάσεις στο γερασμένο και χρεοκοπημένο σημερινό πρότυπο.

Απέναντι σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία προβάλλουμε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο εξόδου από την κρίση το οποίο εντάσσεται σε μια νέα στρατηγική για το μέλλον της χώρας μας με βασικές κατευθύνσεις την πράσινη ανάπτυξη και τη δίκαιη κοινωνική αναδιανομή. Οι προτάσεις μας επιδιώκουν την ανασυγκρότηση της παραγωγικής βάσης της χώρας μας, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Όλα αυτά δεν μπορεί να γίνουν χωρίς επένδυση στην παιδεία, τη γνώση, την καινοτομία, τις νέες τεχνολογίες. Η ανάδειξη αυτού του νέου αναπτυξιακού προτύπου στοχεύει στη δημιουργία νέου πλούτου, ανοίγοντας νέες δυνατότητες από τον αγροτικό μέχρι τον τουριστικό τομέα, δημιουργώντας νέες προοπτικές στον κλάδο της μεταποίησης, στον κατασκευαστικό τομέα, στον τομέα της ενέργειας. Αυτή η νέα αναπτυξιακή πορεία συμβαδίζει και αξιοποιεί τις διεθνείς προοδευτικές τάσεις, απαντά στα προβλήματα της συγκυρίας, επιτρέπει στη χώρα μας να επενδύσει και να προλάβει τις μελλοντικές εξελίξεις. Η σημερινή κρίση καθιστά ακόμη πιο επιτακτική αυτή τη μεγάλη αλλαγή πολιτικής καθώς δημιουργεί νέες δυνατότητες διεκδίκησης και συμμαχιών στη χώρα μας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και αυτή η θεώρηση αποτυπώνεται και στο Μανιφέστο των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών που προτάσσει ως βασική προτεραιότητα την Πράσινη Ανάπτυξη και την Κοινωνική Ευρώπη.

Οι μεγάλες αλήθειες

Η Ελλάδα δεν μπορεί να ανταγωνιστεί στην αγορά της μεταποίησης, προϊόντων χαμηλής τεχνολογίας και στην αγορά γεωργικών προϊόντων μαζικής παραγωγής τις αναπτυσσόμενες χώρες που έχουν πολύ μικρότερο κόστος εργασίας. Ούτε μπορεί να ανταγωνιστεί τις προηγμένες χώρες στην αγορά προϊόντων υψηλής τεχνολογίας με τη σημερινή κατάσταση της ερευνητικής μας δυναμικής. Η ύπαιθρος διαρκώς υποβαθμίζεται. Τα σπάνια ελληνικά οικοσυστήματα έχουν αφηθεί στην εγκατάλειψη. Τα εδάφη τείνουν να ερημοποιηθούν. Τα δάση οικοπεδοποιούνται. Οι περισσότεροι υγρότοποι έχουν εξαφανιστεί. Η χώρα πρωταγωνιστεί στη σπατάλη υδάτων. Τα νησιά και οι παραλίες βουλιάζουν από την οικοδόμηση. Το «ισπανικό μοντέλο» απειλεί τις ακτογραμμές. Τα τελευταία χρόνια εντείνεται η τάση συγκέντρωσης της παραγωγικής βάσης της χώρας στην Αττική με εμφανείς πλέον επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και στην κοινωνική και χωρική συνοχή. Γι' αυτό και η περιφερειακή ανάπτυξη πρέπει να αποτελέσει πρωτεύουσα επιλογή του κράτους. Η παραδοσιακή δομή οργάνωσης με τον κατακερματισμό των αρμοδιοτήτων σε κυβερνητικούς τομείς και επιμέρους υπουργεία, δεν μπορεί να απαντήσει στη μεγάλη πρόκληση της βιωσιμότητας. Αυτό απαιτεί το σχεδιασμό και την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.

Το όραμα

Όραμα και κυρίαρχος στόχος του ΠΑΣΟΚ είναι μια κοινωνία που θα εξασφαλίζει ταυτόχρονα την κοινωνική συνοχή, την οικονομική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία. Το μέγεθος των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών κρίσεων που αντιμετωπίζουμε και οι πολύπλοκες αλληλεξαρτήσεις μεταξύ τους απαιτούν δομικές αλλαγές του μοντέλου ανάπτυξης στο οποίο είχαμε βασιστεί ως τώρα. Η πράσινη ανάπτυξη, αυτή δηλαδή που σέβεται το περιβάλλον και το αντιμετωπίζει ως αναπτυξιακό απόθεμα και όχι ως αντιαναπτυξιακό βαρίδι, είναι σήμερα η μόνη εφικτή και βιώσιμη λύση για τον τόπο. Ή θα προχωρήσουμε σε αυτή την κατεύθυνση ή θα μείνουμε συνολικά πίσω. Ή θα υιοθετήσουμε αυτό το νέο αναπτυξιακό πρότυπο, ή θα μείνουμε καθηλωμένοι στον φαύλο κύκλο της κρίσης και στη συνεχή διεύρυνση των περιφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Πρέπει να επενδύσουμε στα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα και ιδιαίτερα στο φυσικό περιβάλλον της χώρας μας, στη δημιουργικότητα και στην ευφυΐα του λαού μας. Η πράσινη ανάπτυξη θα βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας, θα δημιουργήσει νέες και ποιοτικές θέσεις εργασίας, με αξιοπρεπή εισοδήματα, θα προσελκύσει σημαντικές ξένες επενδύσεις και θα βελτιώσει την ποιότητα ζωής για όλους. Η πράσινη ανάπτυξη θα γεννήσει νέες επιχειρηματικές δυνατότητες και ευκαιρίες. Θα δημιουργήσει έναν νέο και ισχυρό παραγωγικό ιστό που θα παράγει πλούτο για τη χώρα, φορολογικά έσοδα για τα δημόσια ταμεία, θέσεις εργασίας για την κοινωνία και θα ανοίξει πεδία δράσης για τους νέους επιστήμονες που σήμερα ασφυκτιούν σε μια κλειστή και αγκυλωμένη οικονομική δομή.

3 μεγάλες προτεραιότητες

1η προτεραιότητα: Κλίμα και ενέργεια. Θέτουμε ως στόχο να μειώσουμε τις εκπομπές αερίων φαινομένου θερμοκηπίου κατά 65%, μέχρι το 2050 με ενδιάμεσους δεσμευτικούς στόχους προόδου. Σε έναν προικισμένο από την φύση τόπο σαν τον δικό μας, οφείλουμε να πάμε άμεσα σε ένα πρότυπο που θα βασίζεται στις ΑΠΕ, στην εξοικονόμηση ενέργειας, στη διαχείριση της ενεργειακής ζήτησης. Η εξοικονόμηση της ενέργειας τίθεται στο κέντρο της ενεργειακής μας πολιτικής τα επόμενα χρόνια.

2η προτεραιότητα: Η πρόκληση της αναδιάρθρωσης. Αλλαγές σε συστήματα παραγωγής και κατανάλωσης. Το ολοένα αυξανόμενο μέρος της ζήτησης, κυρίως στις αγορές της ΕΕ, στις οποίες κατευθύνονται τα αγροτικά μας προϊόντα, αναδεικνύει ως σημαντικότερους παράγοντες επιλογής την ασφάλεια και την ποιότητα των προϊόντων. Στον τουρισμό, χρειάζεται μια σαφής επαναδιάταξη της τουριστικής στρατηγικής, των μέσων και των δράσεων της τουριστικής πολιτικής. Το πράσινο επιχειρείν αποτελεί μια νέα ευκαιρία με δυναμικές προοπτικές, που μπορεί να προσφέρει μεγάλα ποσοστά προστιθέμενης αξίας και να δημιουργήσει πολλές και ποιοτικές θέσεις εργασίας. Τα συστήματα παραγωγής και κατανάλωσης θα πρέπει να είναι σε θέση να ενσωματώνουν γρήγορα τις τεχνολογικές εξελίξεις και να εξελίσσονται και αυτά.

3η προτεραιότητα: Οικονομία στους φυσικούς μας πόρους και πράσινες υποδομές. Το νερό αποτελεί για το ΠΑΣΟΚ εθνικό θέμα και η πολιτική μας θα πρέπει να διαχειρίζεται τη ζήτηση του νερού παρά να ενισχύει την προσφορά του. Το ΠΑΣΟΚ θα καλέσει την ελληνική κοινωνία να δουν από κοινού το ζήτημα της διαχείρισης των αποβλήτων ως ένα από τα κεντρικά κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα. Στόχος, η ανάδειξη της Ελλάδας σε διεθνές διαμετακομιστικό κέντρο με εφαρμογή συνδυασμένων μεταφορών, ενίσχυση των μαζικών μέσων για καθαρές και φιλικές στο περιβάλλον μεταφορές και με περιορισμό των εκπομπών.

Οι λύσεις

Κλίμα και ενέργεια

Πράσινη ενέργεια: Η εξοικονόμηση και ορθή διαχείριση της ενέργειας αποτελεί το πιο σημαντικό, οικολογικά βέλτιστο, εγχώριο «κοίτασμα» ενέργειας της χώρας μας. Γι' αυτό, η εξοικονόμηση της ενέργειας και η προώθηση των ΑΠΕ, με παράλληλη ανάπτυξη τεχνογνωσίας και τεχνολογίας και με όρο την αύξηση της απασχόλησης και της προστιθέμενης αξίας στην οικονομία μας, αποτελούν για μας απόλυτη πρώτη προτεραιότητα. Θέλουμε ολοκληρωμένη και καθετοποιημένη προώθηση παραγωγής εξοπλισμού των ΑΠΕ και σημαντική συμβολή τους στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας μας. Το ΠΑΣΟΚ δεσμεύεται να πετύχει το 18% της ενέργειας να προέρχεται από ΑΠΕ έως το 2020 και θα προσπαθήσει να το ανεβάσει στο 20%. Σύνθημά μας «ΑΠΕ παντού», εκτός από τις περιοχές που έχουν θεσμοθετηθεί ως περιοχές υψηλής προστασίας. Με περιορισμό της γραφειοκρατίας και απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών. Άμεση κατάργηση όλων των αντικινήτρων για παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ σε μικρή κλίμακα και ενθάρρυνση με κίνητρα για την παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας από ΑΠΕ στα σπίτια. Εγγύηση της τιμής αγοράς ηλεκτρικού ρεύματος από μικρούς-μεσαίους παραγωγούς από ΑΠΕ. Δημιουργία «Ταμείου Ήπιων Μορφών Ενέργειας», με τη συνεργασία της ΔΕΗ, του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και επενδυτών για να προωθηθεί η ανάπτυξη εθνικής βιομηχανίας ΑΠΕ και η μαζική διείσδυσή τους στο ενεργειακό μας ισοζύγιο. Θέτει ως στόχο την εθνική συμμετοχή στην προστιθέμενη αξία του εξοπλισμού το 50% μέχρι το 2020. Η ενεργειακή κατανάλωση των κτηρίων θα συνδεθεί με κίνητρα-αντικίνητρα. Κίνητρα για απόσυρση μόνο για υβριδικά ή ιδιαίτερα χαμηλής κατανάλωσης τελευταίας τεχνολογίας ΙΧ, σταδιακή αντικατάσταση των αυτοκινήτων του δημόσιου τομέα. Κίνητρα για συμπαραγωγή στα δημόσια κτήρια της χώρας. Προτεραιότητα θα πρέπει να αποτελέσει η αντικατάσταση των παλιών λιγνιτικών σταθμών με νέες λιγνιτικές μονάδες υψηλής απόδοσης. Το ενεργειακό μίγμα της χώρας δεν χωράει λιθάνθρακα. Η πυρηνική ενέργεια δεν αποτελεί για μας αποδεκτή εναλλακτική λύση.

Αναδιάρθρωση στους παραγωγικούς τομείς

Γεωργία: Για να μπορέσουμε να κερδίσουμε μεγαλύτερο μερίδιο στις αναπτυσσόμενες αγορές γεωργικών προϊόντων πρέπει να προσφέρουμε ασφαλή πιστοποιημένα και επώνυμα τρόφιμα σε συνδυασμό με μεθόδους επεξεργασίας προβολής και διάθεσης που να συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα παραγωγής, προσφοράς και εμπορίας αγροτικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές. Αυτό θα το πετύχουμε με επαναπροσδιορισμό καλλιεργητικών μεθόδων και ειδών και πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων. Είμαστε αντίθετοι με τους Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς. Θα πρέπει να υποστηριχθούν ελληνικές ποικιλίες, ανθεκτικές στις ελληνικές κλιματικές συνθήκες, που δεν απαιτούν μεγάλη κατανάλωση φυσικών πόρων και ιδιαίτερα νερού.

Αλιεία: Θέλουμε η αλιεία στις ελληνικές θάλασσες να γίνει πραγματικά βιώσιμη. Η σωστή εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας αποτελεί το πρώτο βήμα. Θα υπάρξει συγκεκριμένη πολιτική για την ενίσχυση της ιχθυοκαλλιέργειας με αυστηρούς περιβαλλοντικούς ελέγχους.

Τουρισμός: Στρατηγική επιλογή είναι η ανάπτυξη του ποιοτικού τουρισμού που προσφέρει ποικιλία διαφοροποιημένων και στοχευμένων προϊόντων. Η προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, οι δράσεις και οι χρήσεις που θα μπορούν να αναπτυχθούν σε κάθε περιοχή είναι κρίσιμες πολιτικές επιλογές. Μηδενική ανοχή σε καταπατήσεις και αυθαίρετες κατασκευές σε δασικές και προστατευόμενες περιοχές. Σταδιακή κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Τέρμα οι κατασκευές στις οριογραμμές. Το ΠΑΣΟΚ θα αποσύρει το Ειδικό Χωροταξικό για τον Τουρισμό που θέλει να επιβάλλει η ΝΔ.

Πολιτισμός: Η οικονομία του πολιτισμού είναι ένας νέος αναπτυσσόμενος τομέας της οικονομίας. Εδώ εννοείται η αξιοποίηση του ευρύτερου πολιτιστικού κεφαλαίου. Όχι μόνο των μνημείων, αλλά και του σύγχρονου πολιτισμού, όπως και αυτού της καθημερινότητας (αρχιτεκτονική, περιβάλλον, τοπίο, διατροφή).

Πράσινη επιχειρηματικότητα: Η πράσινη επιχειρηματικότητα αφορά (α) στη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας στους τομείς της ενέργειας, της διαχείρισης των απορριμμάτων και των νερών, στον αγροδιατροφικό τομέα και (β) στον τρόπο που οι υφιστάμενες επιχειρήσεις θα προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα ελαχιστοποιώντας τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Θα διευκολύνουμε τις πράσινες επιχειρήσεις στην πρόσβαση κεφαλαίων και θα στρέψουμε το δημόσιο τομέα συστηματικά στη χρήση πράσινων προϊόντων.

Οικονομία στους φυσικούς πόρους Πράσινες υποδομές

Νερά: Άμεση αναθεώρηση της υδατικής πολιτικής με επανεξέταση και ορθή εφαρμογή εθνικού προγράμματος προστασίας-διαχείρισης των υδάτων και αντιμετώπιση προβλημάτων όπως η λειψυδρία και η ξηρασία που αναμένεται να μεγαλώσουν λόγω κλιματικών αλλαγών. Πρώτος στόχος, η εξοικονόμηση του πόσιμου νερού και η εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας για τα ποτάμια και τις λίμνες. Πολιτικές και τεχνικές εξοικονόμησης νερού θα εφαρμόσουμε στον αγροτικό, τουριστικό, βιομηχανικό και αστικό τομέα. Η αφαλάτωση στα νησιά θα γίνεται με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Προστατευόμενες περιοχές: Πρώτη προτεραιότητα, η προστασία της βάσης, δηλαδή του αντικειμένου που προστατεύουμε, ώστε να μπορέσει να υπάρξει ανάπτυξη. Η σοβαρή διαχείρισή τους οδηγεί στην αύξηση των θέσεων εργασίας και την ανάδειξη της ποιότητας των τοπικών γεωργικών προϊόντων.

Δάση: Οι πολιτικές για τα δάση αφορούν στην προστασία τους, αλλά και στην ανάπτυξή τους. Εάν διαχειριστούμε συνετά και αποτελεσματικά τα δάση της χώρας μας, δημιουργούμε ένα πλεονέκτημα για μια ανάπτυξη συμβατή με το περιβάλλον, και μάλιστα σε περιοχές γεωγραφικά αποκλεισμένες, τα οφέλη της οποίας θα διαχέονται σε όλο τον τοπικό πληθυσμό. Απαιτείται δασοπονικό σχέδιο για κάθε δασικό σύμπλεγμα, ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης των δασικών χαρτών και σύνταξη δασολογίου για τη χώρα.

Απορρίμματα: Στόχος η ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών αποβλήτων με μείωση της παραγωγής τους, ανάκτηση, ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση υλικών. Η ολοκληρωμένη διαχείριση δημιουργεί μια αγορά και ποιοτικές θέσεις εργασίας στην έρευνα και την ανάπτυξη τεχνολογίας, στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, στα προγράμματα ανακύκλωσης, στην κατασκευή και τη λειτουργία μονάδων επεξεργασίας και εγκαταστάσεων διάθεσης αποβλήτων. Σε σχέση με την κοινωνική συναίνεση θα γίνει συστηματική και στοχευμένη ενημέρωση και διάλογος.

Μεταφορές: Το κράτος έχει την υποχρέωση να παρέχει δημόσιες συγκοινωνίες. Ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός που θα περιλαμβάνει συνδυασμένες μετακινήσεις με προτεραιότητα στα μέσα σταθερής τροχιάς με τον σιδηρόδρομο σε πρώτη προτεραιότητα, αποτελεί βασικό μας στόχο. Ανώτατος χρόνος πρόσβασης σε στάση δημόσιας συγκοινωνίας τα 10 λεπτά από όποιο σημείο της Αθήνας ή της Θεσσαλονίκης. Αυτό θα γίνει με τη δημιουργία Ενιαίου Φορέα Σχεδιασμού Μεταφορών, την ολοκλήρωση των επεκτάσεων του μετρό, του τραμ, του προαστιακού σιδηροδρόμου και των σταθμών μετεπιβίβασης, την απαγόρευση στάθμευσης σε όλους τους δρόμους που κινούνται μέσα μαζικής μεταφοράς.

Ακτοπλοΐα: Θα περιορίσουμε τις εκπομπές όλων των κλασικών ρύπων από τα πλοία στις ευρωπαϊκές θάλασσες και λιμάνια, με «πρασίνισμα» των λιμένων.

Δομημένο περιβάλλον: Στόχος να κάνουμε τις πόλεις ασφαλείς, ευχάριστες και βιώσιμες. Δημιουργία ελεύθερων χώρων πρασίνου. Στόχος η αύξηση του πρασίνου ανά κάτοικο κατά 20% μέσα σε μια τετραετία. Μεταφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση της διαχείρισης των ελεύθερων δημόσιων χώρων, των στρατώνων και των χώρων πρασίνου με σαφή δέσμευση και προδιαγραφές για τη χρήση τους. Αστική ανανέωση με αφαίρεση των πινακίδων από τις προσόψεις και τα πεζοδρόμια, πράσινες στέγες και ενεργειακή λειτουργία των κτηρίων σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα.

Πολιτικές και οικονομικά εργαλεία για τη μετάβαση στο πράσινο αναπτυξιακό πρότυπο

Η εγγενής αποτυχία των αγορών στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων προβάλλει την απαίτηση παρέμβασης του κράτους.

- **Πράσινοι εθνικοί λογαριασμοί:** Πρώτος στόχος, η αποτύπωση του φυσικού πλούτου της χώρας μας στο σύνολό του ανά κατηγορία και γεωγραφική περιοχή στους λεγόμενους πράσινους λογαριασμούς συμπληρώνοντας τους παραδοσιακούς οικονομικούς δείκτες μέτρησης της ευημερίας της χώρας.
- Η προώθηση της πράσινης ανάπτυξης απαιτεί **τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος.** Η μεταρρύθμιση αυτή θα πρέπει να συμπληρωθεί από έναν αναδιανεμητικό μηχανισμό που θα εγγυάται την πρόσβαση σε υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας προϊόντα και καθαρή ενέργεια, σε όσους αδυνατούν να την εξασφαλίσουν. Το «πρασίνισμα» του φορολογικού συστήματος θα γίνει με τρόπο ώστε να μετακινήσει τα φορολογικά βάρη από τα φιλικά προς το περιβάλλον αγαθά και υπηρεσίες προς εκείνα που επιβαρύνουν περισσότερο το περιβάλλον. Στόχος η δημιουργία οικονομικών κινήτρων τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές για φιλοπεριβαλλοντικές επιλογές.
- **Έρευνα και ανάπτυξη:** Θα αξιοποιηθούν οι εστίες δημιουργίας καινοτομίας στα ερευνητικά ιδρύματα της χώρας, με έμφαση στις γεωργικές καινοτομικές πρακτικές, στις μεθόδους βελτίωσης της διαχείρισης των δασών των υδατικών πόρων και των αγροτικών περιοχών, στις ΑΠΕ και στις τεχνολογίες μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης.
- **Πράσινο Ταμείο:** Στόχος η χρηματοδότηση παρεμβάσεων για τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος. Η χρηματοδότηση του Ταμείου θα γίνεται από κρατικούς πόρους και ιδιωτικές συνεισφορές μέσω προγραμμάτων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και από τα έσοδα δημοπράτησης των δικαιωμάτων εκπομπών.
- **Διαχειριστικά εργαλεία περιβαλλοντικής πολιτικής:** Ριζική αναθεώρηση του εθνικού χωροταξικού σχεδίου. Εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας

με ισχυρό και αποτελεσματικό σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος για την πάταξη του περιβαλλοντικού εγκλήματος. Επιβολή περιβαλλοντικής και ενεργειακής σήμανσης (eco-labeling) στις ηλεκτρικές συσκευές και σε όλα τα προϊόντα μέχρι το 2015. Δημιουργία εθνικού φορέα οργανωμένης και διαρκούς περιβαλλοντικής διαβούλευσης με γνωμοδοτικό χαρακτήρα.

- Για τη χρηματοδότηση της πράσινης οικονομίας θα προχωρήσουμε στην αναθεώρηση του **Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και του ΕΣΠΑ** έτσι ώστε να αφιερωθεί μεγαλύτερο μερίδιο σε πράσινες δράσεις.

Νέα θεσμική οργάνωση

Καθώς το ελληνικό κράτος δεν έχει δημιουργήσει την απαιτούμενη υποδομή για την αντιμετώπιση των ολοένα εντεινόμενων περιβαλλοντικών προβλημάτων, απαιτούνται άμεσες και ριζικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο. Οι βασικοί άξονες των αλλαγών που προτείνουμε είναι:

1. η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών κριτηρίων στο στρατηγικό σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων από όλα τα υπουργεία και φορείς του δημοσίου,
2. η δημιουργία ανεξάρτητου Υπουργείου Περιβάλλοντος,
3. η παροχή επιστημονικής υποστήριξης στο δημόσιο και πληροφορίας προς τους πολίτες,
4. η δημοσιοποίηση όλων των στοιχείων και ενεργειών του δημοσίου και έλεγχος στο κοινοβούλιο,
5. η μεταφορά αρμοδιοτήτων λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο και
6. το «πρασίνισμα» της λειτουργίας του κράτους. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα συμμετέχει καθοριστικά στον περιβαλλοντικό προγραμματισμό και την εφαρμογή των περιβαλλοντικών πολιτικών.

Καλύτερες επιλογές από κράτος, επιχειρήσεις, πολίτες

Οι περιβαλλοντικοί στόχοι δεν πρέπει να επιτυγχάνονται μόνον ως αποτέλεσμα αυστηρών ρυθμιστικών κανόνων, κρατικών παρεμβάσεων και νομικών περιορισμών. Οι οικολογικοί στόχοι πρέπει να συνδέονται με την οικονομία και να λειτουργούν ως οικονομικά κίνητρα. Η συμπεριφορά καταναλωτών, επιχειρήσεων και κράτους θα πρέπει να προσαρμοστεί έτσι ώστε να προωθείται η πράσινη ανάπτυξη. Οι πολίτες να έχουν την πληροφόρηση και τη γνώση, για το ποια προϊόντα και υπηρεσίες να αγοράσουν και πώς να αλλάξουν τις συμπεριφορές τους για να έχουν μια θετική επίπτωση στο περιβάλλον. Οι επιχειρήσεις να παράξουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες, με μικρότερη περιβαλλοντική επιβάρυνση, πετυχαίνοντας ταυτόχρονα καλύτερη ποιότητα. Η κυβέρνηση θα πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο ιδιαίτερα στα πρώτα στάδια εφαρμογής του μοντέλου πράσινης ανάπτυξης δίνοντας το παράδειγμα με το πρασίνισμα της λειτουργίας του κράτους, πληροφορώντας, επιμορφώνοντας και εκπαιδεύοντας τους πολίτες και διασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες για όλους στο νέο μοντέλο ανάπτυξης. Επίσης θα πρέπει η κυβέρνηση να παρέμβει στην λειτουργία των αγορών με άμεσες νομοθετικές ρυθμίσεις και με οικονομικά κίνητρα έτσι ώστε να αποτρέψει την κατασπατάληση των φυσικών πόρων και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και να προωθήσει τις πράσινες επενδύσεις και την καινοτομία αλλά να διασφαλίσει και την ποιότητα ζωής στους οικονομικά αδύναμους.

Επίλογος

Το σχέδιο για ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο, αποτελεί έναν από τους πέντε εθνικούς στόχους της Νέας Αναπτυξιακής, Κοινωνικής και Περιβαλλοντικής Συμφωνίας, που προτείνει το ΠΑΣΟΚ και που δίνει στην Ελλάδα προοπτική και ελπίδα για το μέλλον. Η πράσινη ανάπτυξη μαζί με τις πολιτικές δίκαιης αναδιανομής του πλούτου, τις πολιτικές στήριξης της απασχόλησης, την παιδεία και το κοινωνικό κράτος, είναι το θεμέλιο για να φτάσουμε στον στόχο μας: μια οικονομία που παράγει πλούτο και μια κοινωνία που τον μοιράζεται δίκαια.

Δικαίωμα σε μια ανθρώπινη κοινωνία
Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα

Ιπποκράτους 22, 10679 Αθήνα, Τηλ. 210 3665000, Fax 210 3606958, pasok@pasok.gr, www.pasok.gr

